ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2015

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Id exemplum sutōrem quendam incitavit, ut corvum docēret parem salutatiōnem. Diu operam frustra impendēbat; quotiescumque avis non respondēbat, sutor dicere solēbat «Oleum et operam perdidi».

……

Quodsi forte, ut fit plerumque, cecidērunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicōrum. Hoc est quod Tarquinium dixisse ferunt exulantem: «Tum intellexi, quos fidos amīcos habuissem, quos infīdos, cum iam neutris gratiam referre poteram».
……

Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandōrum causā poposcit eōque velut forte elapso se vulnerāvit. Clamōre deinde ancillārum in cubiculum vocātus Brutus ad eam obiurgandam vēnit, quod tonsōris praeripuisset officium.

Α1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

Β1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:
parem: την αφαιρετική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
diu: τον συγκριτικό βαθμό
inopes: τη γενική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
hoc: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
quos (το 1ο στο κείμενο) : την αφαιρετική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
neutris: την ονομαστική ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος
cultellum: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού
unguium: την κλητική πληθυντικού αριθμού
se: τη δοτική ενικού αριθμού στο α΄ πρόσωπο
eam: τη γενική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος

Μονάδες 10

Β1β. «Id exemplum sutōrem quendam incitavit»: να μεταφέρετε τις λέξεις της παραπάνω πρότασης στον άλλον αριθμό.

Μονάδες 5

Β2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα ν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:
docēret: το σουπίνο στην αφαιρετική
respondēbat: τη δοτική του γερουνδίου
solēbat: τη γενική πληθυντικού αριθμού της μετοχής ενεστώτα στο θηλυκό γένος
perdidi: το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
fit: το γερουνδιακό στην ονομαστική ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος
cecidērunt: τη δοτική πληθυντικού αριθμού της μετοχής μέλλοντα στο ουδέτερο γένος
fuerint: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα
dixisse: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην άλλη φωνή
ferunt: το γ΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
referre: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
interficiendo: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
cognovisset: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή το
elapso: γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού
resecandōrum: το γ΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα στην άλλη φωνή
obiurgandam: το απαρέμφατο του παρακειμένου στην άλλη φωνή

Μονάδες 15

Γ1α. «vocātus»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον χρονικό σύνδεσμο postquam (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την εκφορά της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ1β. «Tum intellexi, quos fidos amīcos habuissem»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 3

Γ1γ. «Porcia, Bruti uxor, cultellum tonsorium poposcit»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, με εξάρτηση από το **«Homines dicunt»**.

Μονάδες 3

Γ1δ. «quod Tarquinium dixisse ferunt exulantem»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση αντικαθιστώντας το ρήμα ferunt με το ρήμα fertur. Να επιφέρετε τις απαραίτητες αλλαγές (μονάδες 4) και να τις αιτιολογήσετε (μονάδες 2).

Μονάδες 6

Γ2α. «Id exemplum sutōrem quendam incitavit, ut corvum docēret parem salutatiōnem»: να αναδιατυπώσετε την περίοδο αντικαθιστώντας το ρήμα της κύριας

πρότασης incitavit με το ρήμα incitat. Να προβείτε στην απαραίτητη αλλαγή (μονάδα 1) και να την αιτιολογήσετε (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2β. «Quodsi forte cecidērunt, tum intellegitur»: να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι ώστε να εκφράζε ται αντίθεση προς την πραγματικότητα α) στο παρόν (μονάδες 2) και β) στο παρελθόν (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ2γ. «Brutus ad eam obiurgandam vēnit»: να αποδώσετε με τέσσερις τρόπους τον υπογραμμισμένο προσδιορισμό του σκοπού (να μην αποδοθεί με τελική μετοχή).

Μονάδες 8

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α.1 Το παράδειγμα αυτό παρακίνησε κάποιον παπουτσή να μάθει τον ίδιο χαιρετισμό σ' ένα κοράκι. Για πολύ καιρό κόπιαζε μάταια· κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παπουτσής συνήθιζε να λέει « Έχασα το λάδι και τον κόπο (Πάει χαμένο το λάδι και ο κόπος)».

……

Αν όμως τύχει να πέσουν (να χάσουν την αρχή), όπως συμβαίνει συνήθως, τότε καταλαβαίνουν πόσο ήταν στερημένοι από φίλους (πόσο τους έλειπαν οι φίλοι). Αυτό συμβαίνει, το οποίο λένε ότι είπε ο Ταρκύνιος όταν ήταν εξόριστος: « Τότε κατάλαβα ποιους είχα αληθινούς φίλους, ποιους ψεύτικους, όταν δεν μπορούσα πια να ανταποδώσω τη χάρη ούτε σε εκείνους ούτε σε αυτούς».

…….....

Όταν η Πορκία, η σύζυγος του Βρούτου, έμαθε σχέδιο του άνδρα της να δολοφονήσει τον Καίσαρα (για τη δολοφονία του Καίσαρα) ζήτησε ένα ξυράφι μανικιουρίστα δήθεν για να κόψει τα νύχια της και αυτοτραυματίστηκε μ' αυτό που της γλίστρησε δήθεν τυχαία. Έπειτα ο Βρούτος, αφού οι υπηρέτριες τον κάλεσαν στην κρεβατοκάμαρα με ξεφωνητά, ήρθε για να τη μαλώσει, επειδή τάχα είχε κλέψει την τεχνική του μανικιουρίστα.

Β1 α.

pari
diutius
inopum
haec
quo
neuter
cultelli
ungues
mihi
eius

Β1 β. Ea exempla sutores quosdam incitaverunt/incitavere

Β2.
doctu
respondendo
solentium
perdam
faciendus
casuris
sunto
diceremur
fert
referre
interfice
cognoscetis
elaberentur
resecuerit
obiurgavisse

Γ1 α. postquam vocatus est
Εκφέρεται με οριστική παρακειμένου, γιατί δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν

Γ1 β. «Quos fidos amicos habui?»

Γ1 γ. Homines dicunt Porciam, Bruti uxorem, cultellum tonsorium poposcisse

Γ1 δ. Quod Tarquinius dixisse fertur exulans:
Πρόκειται για το φαινόμενο της άρσης του λατινισμού, καθώς το ειδικό απαρέμφατο dixisse εξαρτάται από το παθητικό λεκτικό ρήμα fertur. Το Υποκείμενο του ρήματος και του απαρεμφάτου συμπίπτει σε πτώση ονομαστική Tarquinius (=ταυτοπροσωπία). Η μετοχή είναι συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος, γι' αυτό και τίθεται σε ονομαστική.

Γ2 α. Id exemplum sutorem quendam incitat, ut corvum doceat parem salutationem.
Η δευτερεύουσα βουλητική πρόταση εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα, καθώς εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου. Δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. Πρόκειται για ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων. Η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησης της.

Γ2 β. « Quodsi forte caderent, tum intellegeretur» (αντίθετο του πραγματικού στο παρόν)

«Quodsi forte cecidissent, tum intellectum esset» (αντίθετο του πραγματικού στο παρελθόν)

Γ2 γ.
Brutus, ut eam obiurgaret, venit (τελική πρόταση)
Brutus, qui eam obiurgaret, venit (αναφορικοτελική πρόταση)
Brutus eam obiurgatum venit (σουπίνο σε –um)
Brutus eam obiurgandi causa venit: Είναι υποχρεωτική η γερουνδιακή έλξη καθώς πρόκειται για εμπρόθετο τύπο γερουνδίου με αντικείμενο σε αιτιατική άρα ο τύπος μετά τη γερουνδιακή έλξη γίνεται:
Brutus eius obiurgandae causa venit

ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

«ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ» ΚΑΙ «ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ» ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

www.floropoulos.gr

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Μ. – ΛΙΑΒΑΡΗ Α. – ΧΑΝΙΩΤΗ Ν. – ΧΑΤΖΗΤΣΟΜΠΑΝΗ Μ.